

40
DAGENTIJD
22 FEB - 9 APRIL 2023

Symbolische schikkingen

Veertigdagentijd 2023

Protestantse
Kerk

Thema Veertigdagentijd: Uit liefde voor jou

40
DAGENTIJD
22 FEB - 9 APRIL 2023

Voor de Veertigdagentijd 2023 reiken we een rode draad aan die kan helpen bij het maken van symbolische schikkingen. De teksten zijn overgenomen uit de veertigdagentijdkalender van de Protestantse kerk en sluit aan bij het thema 'Uit liefde voor jou'.

Voor elke zondag in de Veertigdagentijd is er een bloemschiksuggestie. Daarnaast is er een bloemschiksuggestie voor Aswoensdag, Biddag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Eerste Paasdag.

De lezingen

In de periode van Aswoensdag tot en met Pasen worden de teksten van het oecumenisch leesrooster gebruikt. Bij iedere tekst staan een korte uitleg met boodschap en enkele kernwoorden die richting hebben gegeven aan het ontwerpen van de bloemschiksuggestie. De kernwoorden geven aan waar de symboliek en de lezing elkaar raken en worden verbonden.

Symboliek

Regelmatig vragen schikkers welke symbolische betekenis een specifiek detail in de bloemschiksuggestie heeft. De symboliek die we proberen te verbeelden gaat over de grote lijn. Hopelijk zorgt de symboliek voor een zintuiglijke ervaring bij de kijker en roept het een emotie op als mooi of lelijk, of roept het verwondering of vragen op. Niet alles vraagt om een verklaring en bedenk ook dat je je eigen expressie kunt gebruiken in het maken van de schikking.

Ontwerpkeuzes

Bij het ontwerp van de schiksuggesties hebben we rekening gehouden met een aantal ontwerpcriteria.

- De schikking is, met eventuele instructie, eenvoudig te maken.
- De schikking is eenvoudig in grootte aan te passen, afhankelijk van de ruimte waarin de schikking wordt geplaatst.
- De schikking is ook te maken in een huis-variant.
- De schikking is een suggestie. Het basisidee kan eenvoudig aangepast worden aan de mogelijkheden die er zijn op de locatie waar de schikking komt te staan.
- De 12 schikkingen vormen samen een serie, passend bij de tijd van het kerkelijk jaar, bedoeld om te inspireren.
- Een krachtige beeldtaal roept deels vragen op bij de kijkers en sluit ook aan bij de teksten.
- Bij de keuze voor plantaardige en niet-plantaardige materialen is rekening gehouden met de milieubelasting die de productie ervan met zich meebrengt. Dat houdt in: (plantaardige) materialen die van nature bloeien in het seizoen of een lage ecologische voetafdruk hebben.
- Met foto's en werkbeschrijving wordt uitgelegd hoe de schikking is gemaakt. Ook de gekozen techniek en hulpmaterialen belasten zo min mogelijk het milieu.

Basissymboliek

'Uit liefde voor jou' is het thema van de veertigdagentijdkalender van de Protestantse Kerk. Woorden die laten zien dat je voor iemand van betekenis wilt zijn. Dat het je echt om die ander te doen is. Jezus heeft ons laten zien hoe je dat kunt doen. Hij gaf zijn tijd, zijn aandacht en zelfs zijn leven uit liefde voor mensen. Een plek die ons daaraan herinnert is de Tafel van de Heer, waar we worden opgeroepen om te delen van wat we ontvangen. Zo inspireert Jezus ons tot op de dag van vandaag. In de Veertigdagentijd geven we zijn liefde door: aan mensen dichtbij en ver weg.

Uit liefde voor jou

Als basis voor de schikking gebruiken we kronkelige takken zoals hazelaar en kronkelwilg. Als de liefde belangrijk is om je in te leven in verhalen van de ander, dan is dat niet een rechtlijnig pad maar een route met onverwachte wendingen. Meebewegen en luisteren zijn dan van belang. Met deze kronkeltakken maken we iedere week een andere op de natuur geïnspireerde organische vorm zoals een boog, ellips en cirkel. Voor ieder viermoment in deze periode wordt er iets van symboliek toegevoegd aan de schikking, passend bij de lezing. De eerste schikkingen hebben een sober karakter. De Veertigdagentijd begint immers somber en start met een periode van bezinning en reflectie. De liturgische kleur is dan ook gedurende de hele periode paars. Naarmate we dichterbij Pasen zijn worden de schikkingen kleurrijker en uitbundiger van karakter. Met Pasen verandert de kleur naar wit.

Basischikking

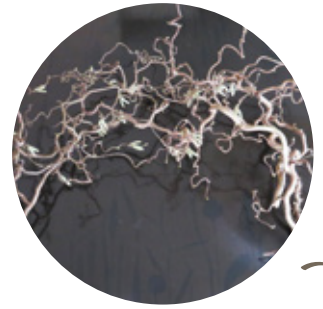
Benodigheden

- Kronkelhazelaar of kronkelwilg. Gebruik verse, niet al te dikke takken omdat de bundels in allerlei vormen gebruikt worden. Gedroogde takken zijn niet flexibel genoeg.
- 5 stukken stevige, holle, plantaardige gedroogde stengel (wij kozen voor berenklauw, zie kadertekstje) van gelijke lengte (de lengte van een pin) of 5 stukjes dunne regenpijp of elektriciteitsbuis. Plantaardig materiaal heeft het voordeel van de natuurlijke kleur. Regenpijp of elektriciteitsbuis kan omwikkeld worden met touw of een lapje jute, of geverfd worden.
- 3 langere stukken holle pijp, van verschillende lengte (hoogte zelf te bepalen).
- 5 metalen plaatjes met pin, te koop bij tuincentra. Wij gebruikten plaatjes van 18*18 cm met een pin van 18 cm. Als het geheel kleiner wordt, kun je een kleiner plaatje gebruiken. Een alternatief is een boomschijf (doorsnede 12-15 cm) met een metalen pin of een platte steen met een metalen pin. Een handige lasser kan deze plaatjes zelf maken.

Vorbereiden

Sorteer de takken op vorm en buiging. Maak 5 bundels van de kronkelige takken door de takken op elkaar te leggen: 2 bundels die naar links buigen, 2 bundels die naar rechts buigen en 1 klein bundeltje. Het is handig om wat takken te bewaren waar je een krans van kunt maken, maar het is ook mogelijk om de bundels los te halen en daar een krans van te maken (dat is iets meer werk). Schuif aan het dikkere ondereind het holle (plantaardige) pijpje tussen de takken en bind met binddraad de takken aan het pijpje. Bind de takken met stevig touw op 2 plekken rond het pijpje. In dit voorbeeld hebben we 2 bundels gemaakt van 30 tot 40 cm lengte, 2 bundels van 15 tot 25 cm lengte, en 1 bundel van 15 cm lengte. De holle pijpjes zorgen ervoor dat de bundel makkelijk over de pin geschoven kan worden.

Selecteer takken op vorm en buiging. Takken die bij elkaar passen in de vorm leg je bij elkaar. Takken die meer geschikt zijn voor de krans gebruik je voor de krans.

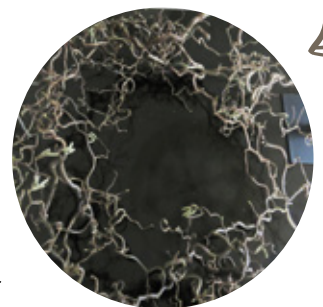
Het holle pijpje zaag je op de lengte van de pin. Schuif het holle pijpje over de pin en bind de takken op (minimaal) 2 hoogtes aan het holle pijpje. Je maakt 2 bundels (een grotere en een kleinere die in de buiging van de grotere past) met een buiging naar rechts en 2 bundels met een buiging naar links.

De 5e bundel staat op 1 pin, en is een hol pijpje met daaromheen wat kronkeltakjes.

De krans wordt gemaakt door alle takken dezelfde richting op te leggen en aan elkaar te binden. Voor de schikking waarbij de krans rechtop wordt geplaatst is het handig om de krans te verstevigen met een metalen draad of ring.

Berenklauw

Over de berenklauw gaan veel verhalen. De bekendste zijn dat de handel in de reuzenberenklauw verboden is en dat deze plant giftig is. Als je de berenklauw gedroogd in de natuur oogst (in de herfst en de winter) is er niets aan de hand. Er zijn dan geen zaden meer aanwezig en de steel is verdroogd waardoor er geen brandwonden kunnen ontstaan. De holle stelen zijn verhandelbaar; wortels, bloeischermen en zaden zijn verboden voor de handel en verboden om de oogsten.

Tips tijden het schikken

Deze opbouwschikking kan best een uitdaging zijn voor een bloemschikker. Voorgaande suggesties ([hier](#) te vinden) waren iets makkelijker uit te voeren. Deze tips kunnen helpen.

- Binden: zorg voor wikkeldraad of wikkeldraad omwikkeld met papier. Buig de wikkeldraad om de 2 takken die je wilt verbinden (met het gebogen stuk draad onder de takken). Er steken nu 2 draadpoten naar boven. Leg deze twee kruiselings over elkaar, dicht op de te verbinden takken. Trek de draden strak aan en draai ze in één beweging in elkaar (niet om elkaar) door de twee gekruiste poten stevig vast te hebben tussen duim en wijsvinger. Je kunt hiervoor ook een draadtangetje (combinatietangetje) gebruiken.
- Maak de vormen liggend op het werkblad en plaats ze als deze klaar zijn pas op de pin(nen).
- Gebruik bij het maken van een vorm eerst de stevige takken en op het laatst de dunnere en kwetsbare materialen.
- De holle pijpjes die over de pinnen geschoven worden zijn wijder dan de pin. Pak om een vorm op de pin te plaatsen een flexibel stevig takje (bijvoorbeeld een wilg of kornoelje). Knip het dikkere ondereind en de dunnere top af. Buig het overgebleven stuk tak tot een boog. Plaats de boog over het punt in de vorm dat je wilt vastzetten op de pin. Duw de twee uiteinden van de flexibele tak in de holle pijp.

- Waterdragers: zorg ervoor dat de waterdrager voldoende groot is zodat de bloemen voldoende water kunnen krijgen over een langere periode. Maak je een schikking kort voor een bijeenkomst en is het niet de bedoeling dat de schikking vers blijft, dan kun je een klein buisje gebruiken. Vooral bloemen (ranonkel, tulp) drinken veel water.

Een goede Veertigdagentijd toegewenst.

Ontwerpgroep bloemschiksuggestie symbolisch schikken

Meer bloemschik-ideeën

Wil je meer informatie over de symboliek van materialen, vormen en kleuren, of zoek je informatie bij andere lezingen? Raadpleeg dan de website symbolischschikken.nl. Meer bloemschiksuggesties zijn te vinden in de brochure A jaar, geschreven door Tini Brugge en Anita Westhuis. Deze brochure is te bestellen bij docete.nl.

Aswoensdag

Lezen Psalm 103:12-18

Want Hij weet waarvan wij gemaakt zijn,
Hij vergeet niet dat wij uit stof zijn gevormd.
(Psalm 103:14)

Stof ben je, tot stof keer je terug

'Stof ben je, tot stof keer je terug.' (Genesis 3:19)
Die woorden klinken vaak op Aswoensdag, en ik vind ze altijd wat deprimerend. Is het christelijk geloof een deprimerende boodschap? Je zou het bijna denken. Aswoensdag bepaalt ons bij de kwetsbaarheid en sterfelijkheid van het leven. Ons leven is eindig en kwetsbaar. We lopen er steeds weer tegenaan. Tegelijk plaatst deze psalm ons in het perspectief van de Eeuwige. We worden opgeroepen om zijn naam te prijzen, zijn zegeningen en weldaden niet te vergeten. Ons leven wordt overkoepeld door zijn vergeving en genade. In vers 12 horen we: 'Zo ver als het oosten is van het westen, zo ver heeft Hij onze zonden van ons verwijderd.' Aswoensdag mag een nieuw begin zijn, om te leven in Gods barmhartige liefde.

(ds. Charlotte Inkelaar-de Mos)

Kernwoorden: kwetsbaarheid en sterfelijkheid, barmhartigheid

Schikking

'Aswoensdag mag een nieuw begin zijn', aldus de laatste zin uit de uitleg hierboven. Daarmee heeft Aswoensdag naast een wat deprimerende ook een hoopvolle boodschap. Plaats de langste bundel takken op 2 pinnen waardoor een boog ontstaat. Steek buxustakjes tussen de takken. Buxus hoort van oudsher bij Aswoensdag en Palmzondag. Ook in deze schikking mag het niet ontbreken. Groene takjes in de boog van hoop.

Benodigheden

- 2 pinnen
- de langste bundel takken
- buxustakjes

Meditatieve tekst

Ontfermend gebogen
Over kwetsbaar en sterfelijk leven
Gekleurd met hoopvol groen

1e zondag

Lezen Matteüs 4:1-11

Want er staat geschreven: 'Aanbid de Heer uw God, vereer alleen Hem.'
(Matteüs 4:10b)

De lange weg

Aan het begin van zijn openbare optreden wordt Jezus onmiddellijk geconfronteerd met de macht van het kwaad. Er worden verschillende namen gebruikt voor dat kwaad: de duivel (vers 1), beproever (vers 3), satan (vers 10). Steeds stelt satan Jezus een snelle oplossing voor ogen. Of het nu om Jezus' hongergevoel gaat, om Hem te laten bewijzen dat Hij werkelijk Gods Zoon is, of om zijn Rijk met onmiddellijke ingang te vestigen door de verleider te aanbidden. Jezus dient niet de duivel maar God zijn Vader. Er is geen snelle greep naar de macht mogelijk. Het doel (Gods Rijk) heiligt niet de middelen (de aanbedding van satan). Jezus laat ons zien dat we niet moeten kiezen voor de 'snelle' oplossingen of bevredigingen van onze behoeften. Trouw zijn aan God en aan elkaar is de lange weg.
(ds. Charlotte Inkelaar-de Mos)

Kernwoorden: verleiding en beproeving, vergezichten

Schikking

Vorm 2 bogen en plaats ze op 2 pinnen.
De kleinste boog staat achteraan, de grootste boog vooraan. Zo ontstaat een diepteperspectief. Leg onder de bogen geel zand, en plaats bij de eerste boog aan weerszijden stenen en broden. Plaats bij de laatste boog een glazen vaasje met water en een bloem.

Benodigheden

- 5 pinnen
- 5 bundels takken
- geel zand
- stenen
- broden
- glazen vaasje
- een bloem (bijvoorbeeld een kerstroos)

Meditatieve tekst

Uit liefde voor jou
Wandelen in de woestijn
Leeftocht
Het vergezicht

2e zondag

Lezen Matteüs 17:1-9

Plotseling verschenen aan hen Mozes en Elia, die met Jezus in gesprek waren. (Matteüs 17:3)

Mozes en Elia

Op de berg worstelt Jezus met de dingen waar Hij als een berg tegenop ziet. Eerder sprak Hij over 'je kruis opnemen', straks zal Hij vertellen over 'uit de dood opgewekt zijn'. In zijn worstelingen op de berg komen Mozes en Elia Hem een hart onder de riem steken. Mozes en Elia hebben beiden ervaring met een 'tijd van veertig'. Elia maakte, net als Jezus zelf, een tocht van veertig dagen door de woestijn en Mozes zwierf daar zelfs veertig jaren in rond. Veertig is lang. Te lang eigenlijk. Dan heb je een ander nodig. Liefst iemand met woestijnervaring. Wat telt in wat een mens soms meemaakt, is zijn woestijnervaring. Of die van een ander, die weet hoe je de woestijn kunt overleven. Aan Gods tafel zit je niet alleen. (ds. Wim Beekman)

Kernwoorden: berg, luisteren, bidden

Schikking

Schuif de 2 bogen in elkaar zodat een berg ontstaat. Klem de kleinste bundel onder de 2 grotere bogen. Steek tussen de takken 3 glasbuisjes, met in ieder buisje een witte tulp. Plaats de stenen bij de berg om het beeld te versterken.

Benodigdheden

- 4 pinnen
- de langste bundel takken
- 3 glasbuisjes
- 3 witte tulpen

Meditatieve tekst

Op de berg
In stilte luisterend, biddend
Drie profeten
Gevonden wijsheid

Biddag

Lezen Marcus 6:30-44

Toen Hij uit de boot stapte, zag Hij een grote menigte en voelde medelijden met hen, want ze waren als schapen zonder herder, en Hij onderwees hen langdurig. (Marcus 6:34)

Teveel

In dit verhaal wordt het Jezus allemaal teveel. De voortdurende toestroom van mensen, terwijl zijn neef en missionaire partner Johannes net vermoord is door Herodes. Het liefst wil Hij even met rust gelaten worden. Maar tijd om te rouwen wordt Hem niet gegund. Wat heb jij nodig als het je even teveel wordt? Als verdriet en tegenslag je overmannen? Natuurlijk rust, maar ook dit: opnieuw zien wat God door jou heen wil betekenen voor anderen. Jezus' hart gloeit van medelijden als Hij de menigte ziet. Hun blikken herinneren Hem aan zijn roeping als de ware koning van Israël. Bij Herodes aan tafel wacht de dood, bij Jezus aan tafel het leven en voedsel in overvloed. Zijn liefde opent onze blik weer voor het leven om ons heen. (ds. Pim Brouwer)

Kernwoorden: water, liefde, toekomst

Schikking

Plaats de 2 langste bundels in een naar boven gerichte open vorm zodat er de suggestie is van een boot. Verbind hiervoor de 2 bundels in het midden aan elkaar. Plaats in de open vorm een bol met knoppen, als teken van liefde voor ons allen.

Benodigheden

- de 2 langste bundels takken
- bol met knop (in de winter een amaryllisbol of later de uitgelopen bol van narcis of hyacint)
- groene takjes (willekeurig/wat er is)

Meditatieve tekst

Bloem vol belofte
Liefde voor jou
Gegroeid
Uit het levende water

3e zondag

Lezen Johannes 4:5-26

Jezus zei tegen haar: 'Ik ben het, degene die met u spreekt.'
(Johannes 4:26)

Kloven

In het Johannesevangelie is deze vrouw aan de bron de eerste die mag horen wie Jezus is. Ze is een vrouw, een Samaritaanse, en ook nog eens een outcast binnen haar gemeenschap. Ze is alles wat Jezus niet is. Waarschijnlijk is het juist daarom dat zij Jezus' eerste zendeling mag zijn. Het wonderlijke is dat Jezus haar hart en omstandigheden kent, ondanks de religieuze en maatschappelijke kloven die hen scheiden. Haar woorden gaan over deze kloven, Jezus' woorden over wat hen verbindt. Dat het gaat om geest en waarheid. God zoekt mensen zonder bedrog die zijn hart zoeken, ongeacht status of afkomst. Geloof ontdekken bij mensen die religieus, geografisch of maatschappelijk mijlener bij je vandaan staan is een van de meest louterende ontmoetingen die je in dit leven kunt hebben.
(ds. Pim Brouwer)

Kernwoorden: bron, reflectie, verscheidenheid

Meditatieve tekst

Bronnen
Van inspiratie
Spiegels met gedachten
Verbinding voor mij
En jou

Schikking

Gebruik voor deze schikking de krans van kronkeltakken. Leg de krans op een spiegel. 1 pin zorgt ervoor dat de krans een beetje omhoog komt aan de achterkant. Hierdoor is de schikking beter te zien. Plant in het 'hoge' gedeelte van de spiegel flesjes met grassen van de waterkant en binnen de krans een schaal met water en de drijvende waterplant zodat er een soort natuurlijk vijverbeeld ontstaat. De spiegel refereert aan water en reflectie.

Benodigheden

- 1 pin
- krans
- (drijvende) waterplant
- grassen van de waterkant (bladeren die op dat moment in de vijver staan)
- een spiegel
- een glazen schaal
- vaasjes om waterplantjes in te zetten
- stenen

4e zondag

Lezen Johannes 9

'Wat vreemd dat u niet begrijpt waar Hij vandaan komt, terwijl Hij mijn ogen geopend heeft.'
(Johannes 9:30)

Laten zien

In mijn vorige woonplaats had ik goed vriendschappelijk contact met twee lieve buurvrouwen. Ze zijn zelf geen christen, maar rond christelijke feestdagen en de doop van onze zoon bevroegen ze me over de bijbelverhalen en mijn beleving. Als dominee ben ik gewend om over het geloof te praten en ik doe dat graag, maar dit was toch andere koek. Ik merkte dat ik meer dan eens aan het zoeken was naar woorden en naar het 'juiste' antwoord. Hoe kon ik mijn niet-gelovige buurvrouwen laten zien hoe belangrijk mijn geloof voor me is? Het kan zijn dat je terugschrikt als je een vraag wordt gesteld over God of over Jezus. Maar troost je. Je hoeft niet alle antwoorden te hebben om met anderen over Jezus te kunnen praten.
(ds. Rianne van der Nagel)

Kernwoorden: zien, kijken, open ogen

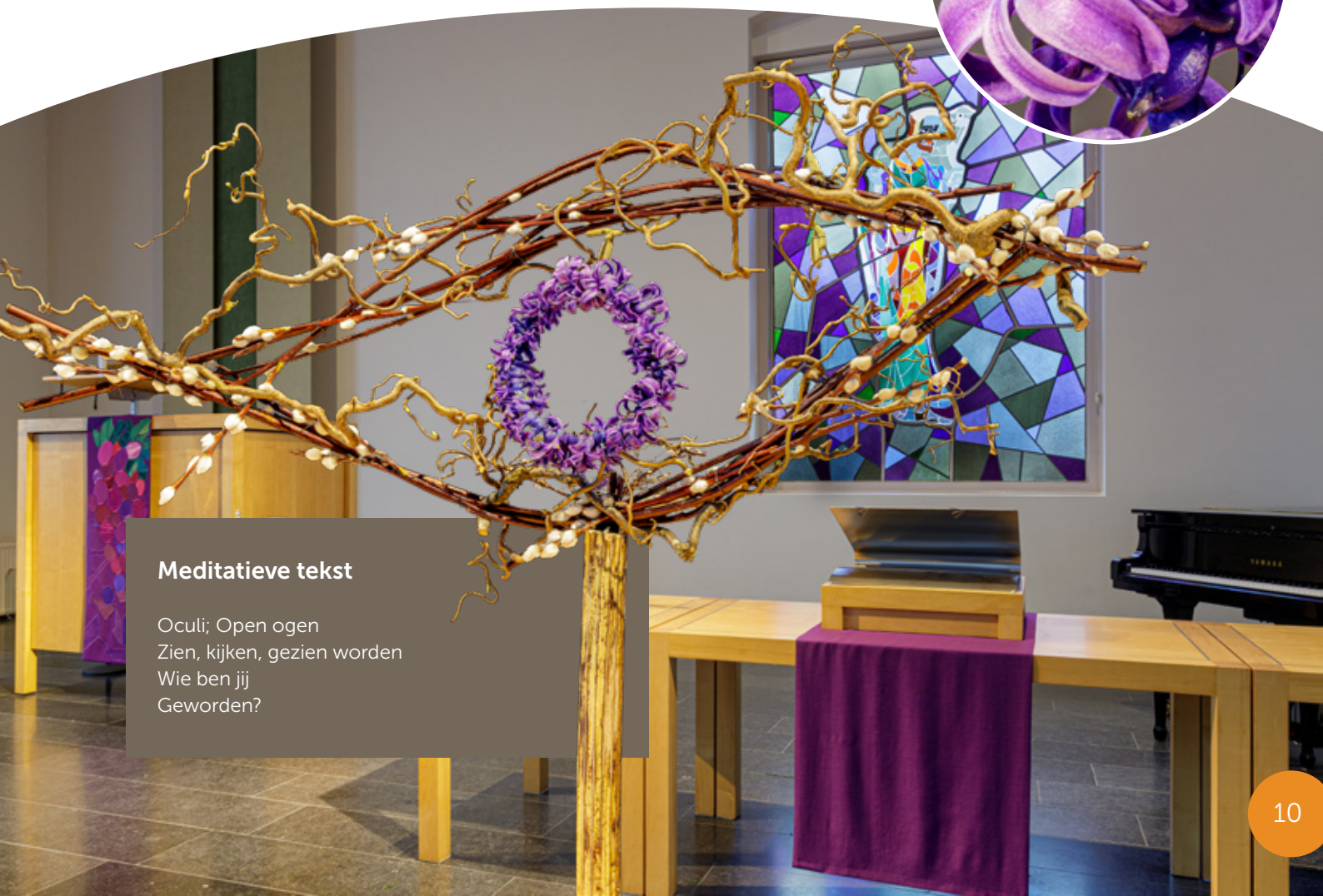
Schikking

Span twee keer een stevige tak met katjes tot een halve boog door er een bloemistendraad tussen te spannen. Verbind de twee halve bogen met katjes met elkaar tot een ellips, alsof het een oog is. Bind rond de ellips de kronkelhazelaar (maak 1 kleinere bundel los). Gebruik de twee spandraden tussen de katjes om de iris van het oog aan te bevestigen. Maak in het midden van de ellips met hyacintbloemen een pupil door de hyacintnagels te rijgen aan een draad. Een oog om mee te kijken.

N.B. Dit is de lastigste vorm om te maken. Gebruik stevige katjes en maak sterke bindingen met wikkeldraad. De laatste handeling is om de vorm op de pin te plaatsen. Zie ook 'Tips tijdens het schikken' op pag. 4.

Benodigdheden

- 1 pin
- 2 bundels takken
- bloemen van een hyacint
- katjes

Meditatieve tekst

Oculi; Open ogen
Zien, kijken, gezien worden
Wie ben jij
Geworden?

5e zondag

Lezen Johannes 11:1-4, 17-44 de opwekking van Lazarus

... en er waren dan ook veel Joden naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten nu hun broer gestorven was. (Johannes 11:19)

Leven uit geloofsvertrouwen

Troost beweegt de menigte om naar Bethanië te gaan. Die beweging is nobel. Toch gebeurt er in het verhaal iets wat daar volkomen haaks op staat. Jezus komt niet om te troosten, Hij begint te praten over het leven. Hij schuift de dood aan de kant en spreekt over tot leven wekken. Jezus kan zo spreken omdat Hij zelf Opstanding is. De boodschap van Jezus is dat niet het verleden onze stemming aanvoert, maar het geloof in God. 'Wie in mij gelooft zal leven, ook als hij sterft.' Het gaat hier om het leven uit geloofsvertrouwen. Dat je, zelfs bij iedere dood, toch weer opstaat dankzij dat vertrouwen. (ds. Sytze Ypma)

Kernwoorden: kringloop van het leven, troost

Schikking

Gebruik voor deze schikking de krans. Plaats de krans rechtop op 2 pinnen. De krans symboliseert het leven, zonder begin en zonder eind. Plaats tussen de kronkeltakken gedroogde strobloemen en gedroogde grassen die herinneren aan het aardse leven. Groene grassen en roze tulpen maken de cirkel levend. Plaats de tulpen in een glasbuisje.

Benodigheden

- 2 pinnen
- de krans
- roze tulpen
- beregras
- gedroogde grassen (hier is pampusgras gebruikt)
- gedroogde strobloemen
- glasbuisje

Meditatieve tekst

Cirkel vol
Ogenschijnlijk dode bloemen
Zijn levende herinneringen
Liefde voor jou

6e zondag

Lezen Matteüs 26:1-13

To the world you may just be one person, but for one person you mean 'the world'.

'Want de armen zijn altijd bij jullie.'

Verschil maken

Op ons diaconale spreekuur komen veel mensen die onder de armoedegrens leven. We kunnen niet iedereen helpen. En soms zijn mensen ook niet geholpen met 'alleen maar' geld. Maar wel door gedurende langere tijd samen op te trekken: als maatje, als gemeenschap of met hulpverleningsinstanties die samenwerken. Dat kost veel tijd en inzet van vele mensen samen voor één enkel persoon. Maar het maakt wel hét verschil of iemand 'even' uit de problemen is of dat er echt een verschil gemaakt kan worden. Soms kun je net dat verschil maken en zo een wending maken in iemands leven. Een bekeringsmoment!
(ds. Judith van den Berg)

Kernwoorden: zalving, keuzes maken

Meditatieve tekst

Kostbare geuren
Voor die Ene
Is voor iedereen
Het goede doen

Schikking

Verbind de bundels (minimaal 2) aan elkaar zodat een lijn ontstaat. De lijn mag best iets onregelmatig zijn. Plaats afhankelijk van de lengte van de lijn pinnen onder de constructie. Plaats tussen de takken allerlei geurende kruiden zoals lavendel, rozemarijn en eucalyptus. Deze groene kruiden verwijzen naar de zalving, de goede geuren. Steek wat buxus tussen de takken als verwijzing naar Palmzondag.

Benodigheden

- 3 pinnen
- 2 bundels takken
- geurende kruiden
- buxus

Stille Week, Witte Donderdag

Lezen Johannes 13:21-28

Jezus zei: 'Doe maar meteen wat je van plan bent.'
(Johannes 13:27)

Judas vertrekt

Het was een opvallend gesprek aan tafel tussen Jezus en Judas. Alle andere discipelen waren erbij, maar behalve Johannes heeft niemand het in de gaten. Trouwens, ook Judas zei geen woord. Natuurlijk, het had anders gekund. Jezus had, toen Hij wist dat Judas Hem verraden wilde, het in de kring van de leerlingen aan de orde willen stellen. "Mensen, weten jullie wat er gebeurd is, Judas heeft een afspraak met het Sanhedrin gemaakt." Je kunt raden wat er gebeurd zou zijn. Ze zouden verontwaardigd zijn opgestaan en Judas hebben beetgegrepen. Dat heeft Jezus niet gedaan. Maar toch heeft Hij Judas niet zomaar zijn werk laten doen. Hij heeft met hem gesproken. Bijna zonder woorden, vooral met zijn handen en ogen. Het antwoord van Judas was heel duidelijk: hij loopt de deur uit. Letterlijk en figuurlijk het donker in. De duivel had hem dit ingegeven. Toch is het uiteindelijk Jezus die hem wegstuurt. Hij voert ook in deze nacht de regie.
(ds. Jacco Overeem)

Kernwoorden: verraad, donker en licht

Schikking

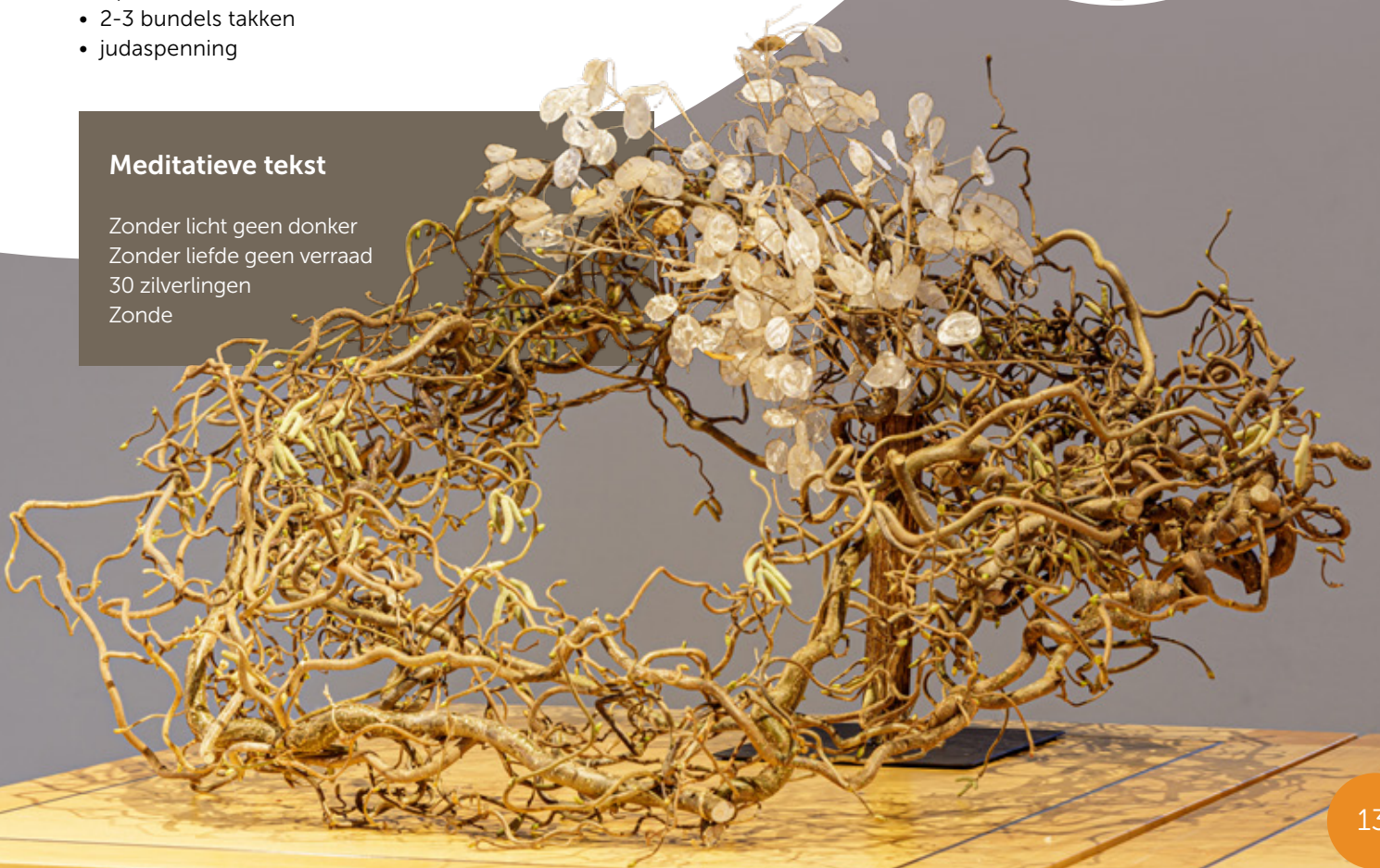
Gebruik voor deze schikking de krans, als teken van de verbondenheid tussen licht en donker, liefde en haat. Leg de krans schuin omhoog. Steek op het hoge gedeelte een toef van judaspenning tussen de takken.

Benodigheden

- 1 pin
- 2-3 bundels takken
- judaspenning

Meditatieve tekst

Zonder licht geen donker
Zonder liefde geen verraad
30 zilverlingen
Zonde

Stille Week, Goede Vrijdag

Lezen Johannes 19:25-30

‘Vrouw, dat is uw zoon.’
(Johannes 19:26)

Een nieuwe familiekring

Maria staat daar met haar verdriet tussen al die mensen die hun afkeer laten merken van die middelste kruiseling. Wat zal er allemaal door haar heen zijn gegaan, toen zij haar zoon zag lijden en sterven? En wat zullen de gevolgen vanaf deze dag voor haar dagelijks leven zijn? Moet Maria straks weer terug naar Nazaret? Wat zullen de mensen zeggen als zij weer ‘thuis’ is? “Is het met Hem in Jeruzalem toch niets geworden?”

Jezus ziet zijn moeder en heeft aandacht voor haar vragen. Oppervlakkig gezien gaat het in dit kruiswoord om een zorgzame zoon die er voor zijn overlijden voor zorgt dat hij als gezinshoofd een opvolger krijgt om zijn moeder te verzorgen. Maar er gebeurt meer. Vanaf het kruis worden nieuwe relaties tot stand gebracht. Rond het

kruis van Jezus ontstaat een nieuw soort verwantschap in verbondenheid, voorbij de familiebanden, omdat we door Hem broers en zussen worden, kinderen van één Vader. (ds. Jacco Overeem)

Kernwoorden: verdriet, genade ontvangen

Schikking

Een gaffelkruis is een kruis met twee schuin naar boven gerichte armen. Een kruisvorm, ontleend aan een onbehouwen boomstam met twee takken. Vorm met de losse kronkeltakken die ook voor de ellips gebruikt werden een halve cirkel. Plaats op de pin een lange holle pijp. Verbind de halve cirkel aan de holle pijp door een flexibele tak als een haak over de halve cirkel in het pijpje te schuiven (het ondereind en het bovenste stukje van de flexibele tak verdwijnt in de holle pijp, zie ‘Tips bij het schikken’ op pag. 4). Maak het kruis met klimoprانken groen. Er liggen zwarte stenen aan de voet van het kruis.

Benodigheden

- 1 pin
- 1 of 2 bundels takken
- stenen
- klimop

Meditatieve tekst

Ten hemel schreiend
Gekruisigde verlosser
Brenger van genade
Trouw aan ons

Stille Week, Stille Zaterdag

De schikking voor Eerste Paasdag wordt ook voor de Stille Zaterdag gebruikt. Maar het is nog niet zover. Drapeer een zwarte doek over de schikking. Verwijder de doek tijdens de viering. Het licht van Pasen wordt zichtbaar.

Een andere symbolische handeling die geschikt is voor deze viering is het omwisselen van de antependia, van paars naar wit.

Pasen

Lezen Johannes 20:1-18

'Waarom huil je?', vroeg Jezus.
(Johannes 20:15)

Waarom huil je?

Maria kan er nog niet toe komen het graf te verlaten. Waar zou ze heen moeten? Johannes vertelt dat ze staat te huilen. Herkenbaar toch? Het kan je zomaar overkomen bij het graf van een geliefde dat allerlei herinneringen bovenkomen. En dat het gemis je opeens te veel wordt.

Terwijl Maria huilend vooroverbuigt in het graf, ziet ze twee engelen. Toen Petrus en Johannes in het graf geweest waren, waren die er nog niet. Of zijn engelen soms alleen te zien door tranen heen? Op hun vraag waarom ze huilt, antwoordt ze dat dat is omdat haar Heer er niet meer is. Niets is er meer van Hem, zelfs zijn lichaam niet! Dan ineens is Jezus er. Maar Maria herkent Hem niet.

Zou ons dat ook niet kunnen overkomen? Ik denk het wel. Je kunt zo in beslag genomen zijn door je verdriet, je zorg, je eigen plannen, dat je Jezus zelf niet meer ziet of hoort. Maar dan is Hij dichterbij dan wij denken. (ds. Jacco Overeem)

Kernwoorden: verbondenheid, leven en dood, bloeiende tuin

Schikking

Gebruik voor deze schikkingen de krans. Plaats deze horizontaal op pinnen. Als de krans te diep dreigt te zakken, kunnen stukjes holle pijp helpen om de krans op hoogte te houden. Plaats op de krans bloeiende bolplantjes, bloeiende takken bloesem, klimop en witte tulpen. Plaats de bloemen die water nodig hebben in glasbuisjes. Een bloeiende tuin.

Benodigdheden

- de krans
- 5 pinnen
- witte bloesems
- witte bolbloemen
- witte tulpen
- waxflower
- buxus
- glasbuisjes

Meditatieve tekst

Nieuw leven
De dood overwonnen
Kleuren, geuren
Kringloop
Begin zonder eind

Bloemschikkers: Willy Faber-van Dijk, Corine Overweg,
Anneke de Boer, Hanneke Maassen

Theologische teksten: ds. Charlotte Inkelaar-de Mos,
ds. Wim Beekman, ds. Pim Brouwer, ds. Rianne van der Nagel,
ds. Sytze Ypma, ds. Judith van den Berg, ds. Jacco Overeem

Overige teksten: Hanneke Maassen

Fotograaf: Jan van de Lagemaat

Locatie fotografie: Gereformeerde Kerk Lunteren

Protestantse Kerk in Nederland
protestantsekerk.nl
info@protestantsekerk.nl
(030) 880 18 80

**Protestantse
Kerk**